

2. Price I. A Plain Person's Guide to Benchmarking. Special Report of the Unit for Facilities Management Research / I. Price. – Sheffield : Sheffield Hallam University, 1994. – 250 p.

3. Усова Г.В. Реінжиніринг виробничих процесів промислового підприємства на основі бенчмаркінгу та аутсорсингу : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.04 / Г.В. Усова ; ІЕП НАН України. – Д., 2012. – 19 с.

4. Грозний І.С. Застосування методу аналізу ієрархій до задач бенчмаркінгу виробничих процесів промислового підприємства / І.С. Грозний, Г.О. Тарасова // Економіка і управління: науковий журнал. – Київ : Європ. універ., 2014. – №3 (63). – С. 130–138.

5. Saaty T.L. Analytical Planning: The Organization of Systems / T. L. Saaty, K.P. Kearns. – Pergamon Press, 1985. – 208 p.

6. Павлов А.А. Нахождение весов по матрице парных сравнений с односторонними ограничениями / А.А. Павлов, В.И. Кут, А.С. Штанькевич / Вісник НТУУ „КПІ” „Інформатика, управління та обчислювальна техніка”. – 2008р. – №48. – С.29–32.

7. Плюта В. Сравнительный многомерный анализ в экономических исследованиях. Перевод с польск. / В. Плюта. – М. : Статистика, 1980. – 152 с.

8. Saaty T.L. Decision making with the analytic hierarchy process / T. L. Saaty // The International Journal of Services Sciences. – 2008. – Vol. 1, No. 1. – Pp. 83–98.

9. Saaty T.L. Decision Making with Dependence and Feedback: The Analytic Network Process / T. L. Saaty. – RWS Publications, Pittsburgh, 1996. – 370 p.

10. Бешелев С.Д. Математико-статистические методы экспертных оценок / С.Д. Бешелев, Ф.Г. Гурвич – М. : Статистика, 1974. – 160 с.

УДК 656.078

Л.М. Мельник, к.е.н., ст.викладач

Б.Я. Керничний

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

**АДАПТАЦІЯ СИСТЕМИ БЕЗКОНТАКТНОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ
ПАСАЖИРІВ В УМОВАХ РОБОТИ АВТОМОБІЛЬНОГО**

ПАСАЖИРСЬКОГО ТРАНСПОРТУ

L.M. Melnyk, Ph.D., Senior lecturer

B.Y. Kernychnyi,

**ADAPTATION OF PASSENGERS CONTACTLESS SERVICE UNDER
THE WORK OF AUTOMOBILE PASSENGER TRANSPORT**

Як відомо, транспортна карта – це безконтактна пластикова смарт-карта, що дозволяє оплачувати проїзд в громадському транспорті. Технології системи «Електронний проїзний» дозволяють записувати на карту різні тарифи та гнучкі дисконтні програми для користувача. За допомоги такої технології, суспільство отримує зручний фінансовий інструмент оплати проїзду, а держава створює

спосіб адресного надання пільг й обліку пасажиропотоку та завантаженості транспорту.

На даний час в Україні не існує точного механізму підрахунку кількості та структури перевезених пасажирів, як наслідок органи влади не мають можливості справедливо компенсувати підприємствам пов'язані з перевезенням витрати. Окрім цього, зростає невдоволеність серед громадян через необхідність місцевими органами влади вдаватися до небажаного для населення збільшення вартості проїзду у міському транспорті (тобто фінансування пільговиків за рахунок інших громадян). Впровадження автоматизованих систем оплати проїзду надають можливість принципово змінити ситуацію, що склалася.

Впроваджена в європейських країнах технологія безконтактних пластикових карт довела свою ефективність і дозволяє: отримувати дані про фактичний розподіл пасажиропотоків; оцінювати фінансове навантаження на бюджет міста; обґрунтовувати подання на компенсацію витрат за категоріями пільговиків; визначати бюджетну забезпеченість муніципального замовлення при залученні комерційного транспорту для перевезень пільговиків; розраховувати реальну потребу в дотаціях; оптимізувати маршрутну мережу; оцінювати адекватність забезпеченості маршрутів рухомим складом; оптимізувати організацію руху; підвищувати на 15-30% доходи транспортних підприємств.

Адаптація системи обліку і контролю до умов пасажирського автомобільного транспорту дозволить досягти наступних цілей:

- забезпечити цільове використання та ефективність витрачання бюджетних коштів;
- зменшити технічно і економічно необґрунтовані витрати;
- посилити контроль збору доходів і стимулювання праці працівників пасажирського транспорту;
- створити рівні еко-етичні умови діяльності муніципальних та комерційних громадських перевізників;
- реалізувати право кожного пасажирів, в тому числі і пільговика, на швидке і якісне транспортне обслуговування незалежно від форми власності транспортної організації.

До визначених цілей, вважаємо за необхідне додати, що у результаті впровадження системи безконтактного обслуговування пасажирів підвищується фінансова стабільність транспортної галузі, поліпшується якість обслуговування населення та прозорість фінансових потоків, з'являється можливість точно прогнозувати бюджетні витрати і своєчасно модифікувати систему соціальної підтримки, оперативно виконуючи завдання обслуговування громадян.

Отже, в умовах економічної кризи особливо важливим є використання позитивного досвіду впровадження систем безготівкової оплати проїзду для покращення рівня обслуговування населення, оптимізації витрат транспортних організацій, в .т.ч. й автомобільного спрямування.

Література:

1. Програма побудови автом. системи оплати проїзду в міському пасажирському транспорті міста Києва з урахуванням громадян пільгових категорій "Соціально-транспортна картка киянина" на 2007-2009 р.р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: www.stc.gov.ua.
2. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: www.card-sys.com.

УДК 330

А. Окуннуга

Науковий керівник: Кареліна О. В., к.пед.н., доцент

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

**МОДЕЛЮВАННЯ ЗНИЖЕННЯ СОБІВАРТОСТІ ПРОДУКЦІЇ
ПІДПРИЄМСТВА (НА ПРИКЛАДІ ПМП «ПЕЛЮССОМА»)**

А. Okunnuga

**MODELLING OF REDUCE THE COST OF ENTERPRISE (THE EXAMPLE
PMP “PELYUSSOMA”)**

У сучасних умовах розвитку ринкових відносин в Україні особливої актуальності набувають питання конкурентоспроможності продукції, тому всі зусилля підприємств спрямовані на зниження власних витрат, тобто собівартості продукції, зокрема в будівельній галузі.

Проблему зниження витрат підприємств, що надають будівельні послуги розглядали такі вчені: А. Акеенко, І. Білоусова, Н. Бондар, А. Волков, О.Волкова, В. Ковалев, Б. Литвин, Т. Макаровська, В. Міхельс, О. Орлов, А. Саранчин, С. Скочиляс, С. Чечиков, М. Чумаченко, А. Шеремет, З. Штефан та ін.

За типовим положенням з плану, обліку і калькулювання собівартості будівельно-монтажних робіт затвердженим постановою Кабінету Міністрів України [1], собівартість будівельно-монтажних робіт - це витрати будівельної організації, пов'язані з виконанням будівельно-монтажних робіт із використанням у процесі будівельного виробництва машин, механізмів, устаткування, матеріальних, трудових та інших виробничих ресурсів.

Розрахуємо собівартість реалізованих послуг ПМП «Пелюссом», що дасть більш узагальнене поняття про стан витрат підприємства. Визначаємо за формулою

$$CP = CT - 3N + (СП2 - СП1),$$

де CP – собівартість реалізованих послуг; CT – товарна собівартість; 3N – підвищені витрати першого року масового надання нових послуг, повернені за рахунок фонду освоєння нової техніки; СП1, СП2 – виробнича собівартість залишків незавершених замовлень відповідно на початок і кінець року.

$$CP = 35600 - 12150 + (6430 - 3750) = 26130 \text{ грн.}$$